

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 8 feb. 1954

Niettegenstaande talrijke nota's en stappen, door mij en de Commissarissen gedaan inzake de recente arrestaties van enigermate bevredigende beantwoording van de daarbij gestelde vragen tot dusverre uit.

Zo leidden mijn nota's van 29 December 1953, 7 en 12 Januari 1954, waarin verzocht werd om welke redenen tot op dat tijdstip in totaal 15 Nederlanders van hun vrijheid waren beroofd, slechts tot een verwijzing zijdens Luar Negeri bij nota van 16 Januari jl. naar de daags tevoren inzake deze arrestaties U bekende gepubliceerde officiële regeringsverklaring.

Mijn bij nota van 15 Januari jl. aan Luar Negeri gedaan verzoek om inlichtingen betreffende plaats en data van preventief stelling van de betrokken arrestanten, resulteerde slechts in de op 26 Januari van genoemd Ministerie ontvangen schriftelijke mededeling, dat men nog doende was inlichtingen te verzamelen.

Sedertdien zijn nog nota's verzonden op respectievelijk 26 Januari jl., houdende verzoek om de redenen van een zevental nieuwe arrestaties te mogen vernemen, 30 Januari, bevattende verzoek om toestemming de betrokken Nederlandse arrestanten door een HC-ambtenaar te doen bezoeken, nogmaals 30 Januari, waarbij onverwijld bericht werd verzocht inzake de op die datum verrichte arrestatie van Jungschläger en 2 Februari, waarin het Ministerie erop werd geattendeerd, dat tot mijn bevreesing nog geen bericht was ontvangen van de arrestanten of zij al dan niet juridische bijstand wensen van een van HC-wege aan te wijzen advocaat, in welk verband ik de vraag stelde, of en zo ja waarom ten deze van de normale consulaire procedure is afgeweken en waarin tenslotte nogmaals werd aangedrongen op mededeling van plaats en data van preventiefstelling van de betrokken arrestanten. Op geen van deze nota's heeft mij tot dusverre enig nader mondeling dan wel schriftelijk bericht bereikt.

Ik breng in herinnering, dat over het bezoekrecht van consulaire vertegenwoordigers in voorafgaande jaren reeds uitvoerige notawisseling met Luar Negeri heeft plaats gehad. Hoewel de Indonesische regering blijkens nota d.d. 25 October 1951 no. 55015 verklaarde zich in beginsel met de dezerzijds gegeven omschrijving van dit internationaal algemeen aanvaarde gebruik te kunnen verenigen, bleek de door haar voorgestelde toepassing daarvan een en ander praktisch tot een dode letter te maken. Bij nota van 2 Augustus 1952 no. 32224/GS 3723 heeft het Hoge Commissariaat de aandacht van de Indonesische regering nogmaals op deze onbevredigende gang van zaken bevestigd.

Het komt mij voor, dat onder de hier geschetste omstandigheden zich thans alleszins voldoende aanleiding voordoet tot indiening namens de Nederlandse regering van een protestnota, welke na de gebruikelijke aanhef als volgt zou kunnen luiden: 'Gelijk het Ministerie bekend is, werd sinds 18 December 1953 op last van de Indonesische politieautoriteiten op Java een 25-tal Nederlanders gearresteerd, terwijl inmiddels wederom meldingen van nieuwe arrestaties bij het Hoge Commissariaat zijn binnengekomen.

De Nederlandse regering heeft geconstateerd, dat het Hoge Commissariaat zich sedert 29 December 1953 tot 9 malen toe schriftelijk heeft gewend tot het Ministerie van Buitenlandse Zaken met verzoek om inlichtingen omtrent deze arrestaties.

Als enig antwoord heeft het Ministerie gemeend te kunnen volstaan met verwijzing naar een tevoren reeds in de dagbladen verschenen regeringspublicatie, 10 dagen later gevolgd door een mededeling, dat men nog doende was terzake nadere gegevens in te winnen.

Het Hoge Commissariaat is dientengevolge nog steeds niet in de gelegenheid geweest conform het algemeen aanvaarde internationale gebruik aan deze groep Nederlandse arrestanten, van wie sommigen nu reeds bijna 2 maanden van hun vrijheid zijn beroofd, consulaire bijstand te verlenen.

De Nederlandse regering protesteert tegen deze gang van zaken en spreekt op grond van de tot dusverre geconstateerde klaarblijkelijke weigering van de zijde der betrokken Indonesische instanties om de Nederlandse arrestanten in de gelegenheid te stellen hun wensen kenbaar te maken omtrent het al dan niet aanvaarden van de hen door bemiddeling van het Hoge Commissariaat te verstrekken juridische bijstand, haar toenemende twijfel uit of de betrokken arrestanten wel die rechtsbedeling ontvangen, welke in een rechtstaat gebruikelijk is'.

Ik zal gaarne vernemen, of Uwerzijds met de indiening van een dergelijke nota, waarvan ik de inhoud terstond na de indiening voor publicatie zou willen vrijgeven, vooral met het oog op de Nederlandse gemeenschap alhier, kan worden ingestemd.